

Záróközlemény

Méltóságosan és magasztos keretek között ünnepelte 2018. január 13-án közel 1600 jelenlevő a vallásszabadságot a világon először kihirdető Tordai Országgyűlés 450-ik évfordulóján. A megemlékezésre az 1568-as országgyűlés helyszínén, Tordán, a római katolikus, az unitárius és a református templomokban egyidejűleg került sor. Képviselették magukat a Kárpát-medencei magyar egyházak, az amerikai egyesült államokbeli és angliai unitárius egyházi szervezetek, a román ortodox és görög katolikus egyház, Magyarország Országgyűlése és kormánya, Románia kormányának egyházügyi államtitkársága, erdélyi és magyarországi közéleti–politikai előljárók. Jelen volt Kövér László, Magyarország Országgyűlésének elnöke, Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere, Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter, Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke, Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, Victor Opaschi romániai egyházügyi államtitkár és sok más személyiség. Az erdélyi magyar történelmi egyházak főpásztorai jelenlétükkel, valamint az általuk elmondott ünnepi beszédekkel tisztelték meg az ünnepséget. Az ünnepi beszédek sorát Kövér László házelnök zárta.

A Magyar Unitárius Egyház által meghirdetett Vallásszabadság Éve szellemiségében zajlott rendezvényen Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke elmondta: „A ma ünnepelt 450 éves tordai vallásügyi határozat nem csak azért értékes, egyedi és ragyogó, mert meghaladja korát, hanem elsősorban azért, mert a gondviselés jelenlétére mutat. Meggyőződésem szerint mi most elsősorban nem a történelmi múltra emlékezünk, hanem a jövőnek teszünk ígéretet, hogy az 1568. évi határozatban felvillanó nemes szándékot, amely Jézus tanításában is oly tisztán megnyilvánul, megvalósítsuk.” A püspök felszólította az ünneplő közösséget, hogy hirdessék tovább a vallásszabadság eszmeiségét.

Farkas Emőd, a Magyar Unitárius Egyház főgondnokaként arra buzdította a jelenlévőket, hogy legyenek szelídek és türelmesek, de ugyanakkor legyenek okosak is, hogy biztos talajon állhassanak, annak érdekében, hogy azt a türelmet, amit örököltek, amelyet ma ünnepelnek, legyen, akinek tovább örökíteni.

Az ünnepi esemény keretén belül Kovács István, a Magyar Unitárius Egyház közügyigazgatója ismertette az erdélyi magyar és szász protestáns egyházak azon előterjesztését, amely által felkéri Magyarországot és Románia országgyűlését, valamint az Európai Parlamentet, hogy méltassák a tordai ediktum korszakalkotó jelentőségét és január 13-át nyilvánítsák a vallásszabadság napjává.

**MAGYAR
UNITÁRIUS
EGYHÁZ**

**Magyar Unitárius Egyház
Püspöki Hivatal**

Kolozsvár, 1989. december 21. út 9. szám, irányítószám: 400105

telefon: 0264-593236, 0742-356036; fax: 0264-595927

elektronikus posta: puspokihivatal@unitarius.org; honlap: www.unitarius.org

Az ünnepség a vallásszabadság emlékművének felavatásával zárult. Liviu Mocan kolozsvári szobrászművész alkotását és a vallásszabadság eszmeiségét Gyerő Dávid egyházi főjegyző, avatási beszéd keretében ismertette. A leleplezés előtt ünnepi beszédet tartott Balog Zoltán miniszter és Németh Zsolt országgyűlési bizottsági elnök is.

Ezúton is szeretnénk köszönetünket kifejezni mindazoknak, akik a pénteki, kolozsvári koncert, valamint a január 13-i ünnepi hálaadásunk megszervezésében és kivitelezésében segítettek. Külön kifejezzük hálánkat az erdélyi és magyarországi sajtó képviselőinek, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ünnepségeink híre és üzenete minél több személyhez eljusson.

A Magyar Unitárius Egyház Sajtószolgálat

További információkért és képekért látogassanak el a Magyar Unitárius Egyház hivatalos facebook oldalára:

Egyházi eljárók köszöntései:

<https://www.facebook.com/magyarunitariusegyhaz/posts/1797737506935025>

Közéleti szereplők köszöntései:

<https://www.facebook.com/magyarunitariusegyhaz/posts/1797798363595606>

A vallásszabadság emlékművének felavatása:

<https://www.facebook.com/magyarunitariusegyhaz/posts/1798861976822578>

**MAGYAR
UNITÁRIUS
EGYHÁZ**

**Magyar Unitárius Egyház
Püspöki Hivatal**

Kolozsvár, 1989. december 21. út 9. szám, irányítószám: 400105
telefon: 0264-593236, 0742-356036; fax: 0264-595927

elektronikus posta: puspokihivatal@unitarius.org; honlap: www.unitarius.org

Az erdélyi magyar és szász protestáns egyházak közös ünnepi előterjesztése itt olvasható:

Ünnepi előterjesztés a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 450. évfordulóján

„A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17)

Az 1568. évi tordai országgyűlés vallásügyi határozata: Urunk öfelsége miképpen ennek elő-e való gyűlésibe országával közönséggel az religio dolgáról végezö-, azonképpen mostan és ez jelen való gyűlésébe azont erősíti, tudniillik, hogy midőn helyökön a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, kiki az ő értelme szerint, és az község ha venni akarja, jó, ha nem pedig senki kényszerítéssel ne kényszerítse az ü lelke azon meg nem nyugodván, de oly prédikátort tarthasson, az kinek tanítása ő néki tetszik. Ezért pedig senki az superintendensök közül, se egyebek az prédikátorokat meg ne bánthassa, ne szidalmaztassék senki az religióért senkitől, az elébbi constitutiók szerént, és nem engedtetik ezt senkinek, hogy senki fogsággal, avagy helyéből való priválással fenyögessön az tanításáért, mert a hit Istennek ajándéka, ez hallásból lészön, mely hallás Istennek igéje által vagyon.”

Isten iránti hálával emlékezünk az Erdélyi Országgyűlés 1568. január 6–13. közötti ülészakán hozott vallásügyi határozatára, amely a világon először, addig sehol nem ismert mértékben foglalta törvénybe a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jogot, Tordán. Tisztelettel hajtunk fejet eleink történelmi jelentőségű vívmánya előtt, amely hirdette: a hit Isten ajándéka, ez a Szentírás olvasása és magyarázása révén ébred az emberben, ezért Isten akaratával megegyező az, hogy a gyülekezetek saját hitfelfogásuk és szabad döntésük alapján válasszanak maguknak prédikátort. A parázs hitvitáktól hangos Európában az Erdélyi Országgyűlés bölcs belátásán múlt, hogy a kizárólagosságra való erőszakos törekvés, a karhatalommal biztosított vallási egyneműség helyett, a hitelvi sokszínűség mellett kötelezte el magát. A reformáció eszmeiségéből fakadó törvény szavatolta a protestantizmus megerősödését, ugyanakkor elfogadta más felekezetek létét is. Ennek köszönhetően, a meglévő római katolikus egyház mellett, intézményi formát ölthetett a másik három bevett felekezet: a lutheránus, a református és az unitárius. A tordai ediktum szellemiségéből fakadó későbbi vallásügyi törvények alapján a következő évtizedekben az ortodox vallásközösség is megtúrt felekezetnek minősült a szó pozitív értelmében.

**MAGYAR
UNITÁRIUS
EGYHÁZ**

**Magyar Unitárius Egyház
Püspöki Hivatal**

Kolozsvár, 1989. december 21. út 9. szám, irányítószám: 400105
telefon: 0264-593236, 0742-356036; fax: 0264-595927

elektronikus posta: puspokihivatal@unitarius.org; honlap: www.unitarius.org

450 A HIT ISTEN AJÁNDÉKA

1568-2018

Mindezek által Erdély a vallásszabadság és a felekezeti türelem földjévé vált, menedéket nyújtva a más országokból elüldözötteknek is.

Az erdélyi törvényhozó testület döntése egyedülálló a korabeli Európában, évszázadokkal megelőzve a hasonló tartalmú határozatokat. Míg az öreg kontinens más országában a helyi uralkodók vagy a domináns felekezetek kizárólagosságra törekedtek, miközben a többségtől eltérően gondolkodókat börtönbe zárták vagy kivégezték, miközben a *cuius regio, eius religio* elve alapján – akár tömegmészárlás árán is – vallási egyszínűsége törekedtek, az erdélyi rendek döntése a megengedést, a szabad vallásgyakorlást és a hitben való növekedést biztosította. Ennek eredményeként az erdélyi bevett felekezetek és a megtúrt vallásközösségek viszonylag veszélytelenül élhettek, miközben az európai országok vallási térképe, a 16. századi hitelvi sokszínűség után, gyorsan egyneművé vált. A közösség vallási önrendelkezése, amelyet mind a világi, mind az egyházi vezetőknek tiszteletben kellett tartaniuk, a modern demokrácia egyik előzményeként fogható fel, ami a történelmi fejlődés során, a nyugati civilizációban általános elismerést nyert. A fentiek értelmében, a tordai határozat által szavatolt szabad vallásgyakorlás jogát méltán tekinthetjük a keresztény Európa egyik alapértékének. A vallásszabadság törvénye – felekezeti és nemzeti hovatartozástól függetlenül – mindnyájunkat büszkeséggel tölthet el, egyben felelősségünkre is ráébreszt. A négy és fél évszázaddal ezelőtt elfogadott határozat bibliai ihletettséggű bölcsessége, belátása és békére való törekvése ragyogó példa mindnyájunk számára, ám egyben arra is ösztönöz, hogy a jelen kihívásai közepe-e kérjük a történelem Urát, ajándékozzon meg minket is eleink bölcsességével.

A türelemre és békére való törekvés szelleme ihlessen minket is, hogy mennyei Atyánk ajándékát, a hitet, bár különböző felekezeti és nemzeti keretek között, de az Isten- és emberszolgálatban együttműködő, keresztény testvéri családban élhessük meg.

Egyedül Istené a dicsőség!

[Ajánlás Magyarország Országgyűlésének:] Mindezeket előrebocsátva, mi, az erdélyi szász, illetve magyar evangélikus–lutheránus, református és unitárius egyházak elöljárói kezdeményezzük, hogy Magyarország Országgyűlése foglalja ünnepi határozatba jogelődjének, az Erdélyi Országgyűlés 1568. évi tordai ediktumának korszakalkotó jelentőségét. Mivel a 450 éves törvény által kifejezett felekezetközi békességre való törekvés, valamint a hit- és lelkiismereti szabadságvágy a magyarság szellemi arculatának meghatározó jellemzőjévé vált, tisztelettel kezdeményezzük, hogy Magyarország Országgyűlése nyilvánítsa a tordai ediktumot kiemelt jelentőségű nemzeti értéknek. Úgyszintén kezdeményezzük, hogy Magyarország Országgyűlése a magyar történelem eme jelentős eseményének megörökítéseként január 13-át nyilvánítsa a vallásszabadság emléknapijává.

**MAGYAR
UNITÁRIUS
EGYHÁZ**

**Magyar Unitárius Egyház
Püspöki Hivatal**

Kolozsvár, 1989. december 21. út 9. szám, irányítószám: 400105

telefon: 0264-593236, 0742-356036; fax: 0264-595927

elektronikus posta: puspokihivatal@unitarius.org; honlap: www.unitarius.org

450 **A HIT ISTEN AJÁNDÉKA** 1568-2018

[Ajánlás Románia Parlamentjének:] Mindezeket előrebozsátva, mi, az erdélyi szász, illetve magyar evangélikus–lutheránus, református és unitárius egyházak elöljárói tisztelettel kezdeményezzük, hogy Románia Parlamentje foglalja ünnepi határozatba az Erdélyi Országgyűlés 1568. évi tordai ediktumának korszakalkotó jelentőségét. Mivel a 450 éves törvény által kifejezett felekezeti békességre való törekvés, valamint az erdélyi társnemzetek több évszázados együttélése jelentős történelmi valóság, tisztelettel kezdeményezzük, hogy Románia Parlamentje nyilvánítsa a tordai ediktumot kiemelt fontosságú eszmei és társadalmi értéknek, és január 13-át a vallásszabadság emléknapijává.

[Ajánlás az Európai Parlamentnek:] Mindezeket előrebozsátva, mi, az erdélyi szász, illetve magyar evangélikus–lutheránus, református és unitárius egyházak elöljárói tisztelettel kezdeményezzük, hogy az Európai Parlament foglalja ünnepi határozatba az Erdélyi Országgyűlés 1568. évi tordai ediktumának korszakalkotó jelentőségét, és január 13-át nyilvánítsa a vallásszabadság emléknapijává. Mivel a 450 éves törvény által kifejezett szellemiség a keresztény Európa eszmerendszerének meghatározó jellemzője, ugyanakkor a vallás- és lelkiismereti szabadság jogának a biztosítása a modern demokrácia egyik alapja, tisztelettel kezdeményezzük, hogy az Európai Parlament nyilvánítsa a tordai ediktumot kiemelt jelentőségű európai értéknek.

Torda, 2018. január 13.

Magyar Unitárius Egyház:

Bálint Benczédi Ferenc	Farkas Emőd
püspök	főgondnok

Erdélyi Református Egyházkerület

Kató Béla	Fekete P. P. János
püspök	főgondnok

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

Csúry István	Bara Lajos István
püspök	főgondnok

Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház

Reinhart Guib	Friedrich Philippi
püspök	főgondnok

Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház

Adorjáni Dezső Zoltán	Riedl Rudolf
püspök	egyházkerületi felügyelő

**MAGYAR
UNITÁRIUS
EGYHÁZ**

Magyar Unitárius Egyház Püspöki Hivatal

Kolozsvár, 1989. december 21. út 9. szám, irányítószám: 400105
telefon: 0264-593236, 0742-356036; fax: 0264-595927
elektronikus posta: puspokihivatal@unitarius.org; honlap: www.unitarius.org